

**Constantin
PARASCHIVESCU**

Măsură... peste măsură

Scrisă între două mari tragedii, *Othello* și *Hamlet* și reprezentată în 1604 la curtea Regelui Iacob I, proaspăt suit pe tron (1603), *Măsură pentru măsură* e mai întâi o meditație despre prerogativele puterii și un îndrăzneț avertisment adresat celor ce acced la ea, ca noul monarh: „Dar să vedem: ținând puterea-n mână/l s-o schimba și firea?”. De aceea, subiectul înfățișează tabloul unor moravuri corupte, într-o Vienă dominată de desfrâu, ipocrizie și fără-delegi și folosește stratagema unui transfer temporar de putere a *Ducelui Vincenzo* către nobilul *Angelo*, pentru a proba cele de mai sus. E, apoi, derutantă în clasificare; cu o tonalitate mai mult tragică, piesa e plasată printre comedii. O comedie „cu probleme”, i s-a spus, asemeni *Neguțătorului din Veneția* și *Totul e bine când se sfârșește cu bine*, delimitând-o de cele apropiate de farsă (*Comedia erorilor*, de pildă), cele așa-zis „de curte” (*Cum vă place*, *A douăsprezecea noapte*) sau feerii (*Visul unei nopți de vară*, *Furtuna*). E ambiguă și alegorică și în același timp, tragismul nu dirijează

Teatrul „Tamas Áron” din Sfântul Gheorghe – *Măsură pentru măsură* de William Shakespeare. Regia artistică: Bocsárdi László. Scenografia: Bartha József. Distribuția: Nemeș Levente, Pálffy Tibor, László Károly, Mátray László, Váta Loránd, Tóth J. Tamás, Debreczi Kálmán, Nagy Kopeczky Kálmán, Szakács László, Márton Lóránt, Szabó Tibor, Török, Ferenczi Gyöngyi, Fülöp Klára, B. Angi Gabriela ș.a. Data premierei: 12 octombrie 1999.

acțiunea, ci se exercită sub supraveghere ca un fir detectivist derulat premeditat. Predomină o temă de subtilitate morală privind opțiunea între bine și rău (e „expresia fundamentală a gândirii etice a poetului”, spune Coleridge), e pusă în discuție și probată capacitatea de a mânui frâiele guvernării, de a discerne și a decide în aceste împrejurări de către o persoană. Cu ce măsură? ar fi întrebarea. Și cine poate face ordine pe lume, când lumea e caracterizată de haos, fățarnicie, degradare morală? Încă o întrebare. Încearcă, la niveluri diferite, realizarea unor stări de echilibru *Henric al V-lea* și *Hamlet*; încearcă și ducele Vienei, *Vincenzo*, convins că „Acel ce poartă pe pământ/A cerurilor spadă.../Să aibă al neprihănit har,/Să aibă al milostivirii dar”. Și o demonstrează în final, reluându-și prerogativele și adoptând o atitudine generoasă, de îndurare, față de personajul dovedit despot și crud în funcție, absolvindu-l de pedeapsa meritată. O lecție despre cum se poate aplica dreptatea în

spiritul legii, nu în litera ei rigidă. „*Oberon, Ducele Vincenzo* și *Prospero* sunt, în lumea lor, forțe de control binevoitoare”, notează un exeget (Bertrand Evans). Interesant că două dintre personajele menționate apar cu această forță pe un plan fantastic, în feerii, slujindu-se de resursele miraculoase ale unor ființe supranaturale, *Puck* și *Ariel*; *Ducele Vincenzo* se mișcă într-o lume reală și nu e slujit de nici o putere miraculoasă, în afara propriei sale inteligențe. Umblă deghizat printre concetățeni, spre a vedea cu ce măsură se stabilește ordinea și dreptatea, nu-și abandonează ca *Lear* prerogativele, experimentul tragic al bătrânului rege nu se repetă aici. *Goneril* și *Regan* își află întru-chiparea acum în *Angelo*, pentru care puterea înseamnă tiranie, teroare, cruzime. Nu numai că-l aruncă în închisoare pe tânărul *Claudio* pentru vina de a o fi lăsat însărcinată pe *Iulia*, dar îl mai și condamnă necruțător la moarte. Nu numai că respinge despotice rugămințile de iertare ale surorii tânărului, *Isabela*, dar condiționează ipocrit actul de mărinimie cu o noapte de dragoste.

Opresiunea proliferază, personajul e cuprins de beția puterii și fierea se schimbă, dezumanizându-l. Spectacolul Teatrului „Tamas Áron” din Sfântu Gheorghe ilustrează tocmai consecințele dezumanizării, la nivel general. Supușii trăiesc cu spaimă și deznădejde teroarea, strigătele lor din beciurile unde sunt aruncați n-au alt ecou decât rânjetele sadice ale temnicerilor, călăii agită securile cu bravadă inconștientă, uneori mai și retează un cap în sunetele lugubre de alămuri. Pálffy Tibor—*Angelo* e un personaj brunet și slăbuț, dar bine făcut, cu reacții iuți, mândru de sine, care atinge cu nonșalanță apogeul despotismului

fanatic, măscărici în același timp când lașitatea îl domină neprevăzut. Regizorul Bocsárdi László a accentuat această generalizare prin detalierea momentelor de opresiune, prin extinderea spațiului de joc în sală pe unde se perindă supuși și torționari, prin crearea unei atmosfere de apăsare care sufocă, parcă, și din culoarea decorului vântă ca și din jocul contrastant de lumini. Un tablou amplu reliefat, cu ingenioase soluții moderne. Deficitar ca ritm, însă. Începe banal, cu o tărgănare de replici și situații, alternează apoi momente de reală intensitate cu inexplicabilă monotonie. Lungimea diluează

interesul dramatic și e evident că pe parcursul a aproape patru ore de joc se pierde tensiunea scontată.

Doi interpreți se detașează prin forță de expresie: Nemeș Levente—*Vincenzo*, Török Illyés Orsolya—*Isabela*. Primul cu inteligență, calm, echilibru ușor ironic, cea de-a doua cu impresionantă trăire dramatică, tânăra actriță fiind înzestrată cu reale însușiri de amplă respirație și rezonanță. Menționez și pe Fülöp Klára, Tóth J. Tamás, Szabó Tibor, tinerii Mátray László și Ferenczi Gyöngyi. Váta Loránd e excesiv în *Lucio*, joacă mai mult „mușchii” decât gândul diabolic și ajunge la limita rizibilului.

